

POSTANOWIENIE

Dnia 10 października 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z powództwa D. Sp. z o.o. z siedzibą w S.
przeciwko D.K.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 10 października 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w O.
z dnia 13 października 2016 r., sygn. akt II Ca (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę
2700 (dwa tysiące siedemset) zł, tytułem kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną pozwanego D.K. od wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 13 października 2016 r., sygn. akt II Ca [...] Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych

przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001, III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7 - 8, poz. 147).

Skarżący zarzucił naruszenie: art. 106 k.k. przez jego niewłaściwe zastosowanie i błędne przyjęcie, że pomimo zatarcia skazania wyroku Sądu Rejonowego w P. dnia 5 lutego 2013 r., sygn. akt II K (...) jego ustalenia mogą być podstawą rozstrzygnięcia w sprawie cywilnej; art. 11 k.p.c., przez błędną wykładnię i przyjęcie, że ustalenia prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa pomimo zatarcia skazania wiążą sąd cywilny, co w konsekwencji doprowadziło do naruszenia art. 527 § 1 k.c.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Przesłanki te nie zostały jednak spełnione.

Według ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego polega na sformułowaniu tego

zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001, II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002, III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, nie publ., z dnia 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16, nie publ.).

Pozwany istotnego zagadnienia prawnego upatrywał w konieczności wyjaśnienia relacji pomiędzy normą art. 106 k.k. a art. 11 k.p.c., gdy zgodnie z przepisami kodeksu karnego wynikające z prawomocnego wyroku sądu karnego skazanie uległo zatarciu, czy pomimo tego nadal istnieją podstawy do traktowania takiego orzeczenia jako wiążącego sąd w postępowaniu cywilnym w rozumieniu art. 11 k.p.c.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ., z dnia 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15, nie publ., z dnia 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, nie publ.).

Potrzebę wykładni powyższych przepisów (art. 106 k.k. i art. 11 k.p.c.), skarżący upatruje w rozbieżnościach orzeczniczych. Mianowicie, z jednej strony są orzeczenia, na które powołuje się Sąd drugiej instancji, w których wyrażono pogląd, że zatarcie skazania przez sąd karny ani zatarcie skazania z mocy ustawy nie uchyla mocy wiążącej wyroku skazującego mimo, że w wyniku zatarcia skazania uważa się je za niebyłe, a z drugiej strony są orzeczenia sądów karnych, w których wskazano, że skazanie uważa się za niebyłe z chwilą jego zatarcia, co oznacza, iż z tym momentem nie dochodzi do wyeliminowania z mocą wsteczną z porządku

prawnego wyroku, jako w ogóle niewydanego, oraz nie dochodzi do anulowania wywołanych skazaniem skutków, lecz że skutki te przestają działać na przyszłość, a więc, że fakt skazania z chwilą jego zatarcia nie może rodzić dla skazanego żadnych negatywnych konsekwencji - wobec przywrócenia mu statusu osoby niekaranej.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono już, że art. 11 k.p.c. mający charakter procesowy nie reguluje i nie przesądza kwestii odpowiedzialności cywilnej. O skutkach cywilnoprawnych wynikających z czynu objętego prawomocnym wyrokiem skazującym decyduje bowiem prawo cywilne materialne. Istota związania sądu cywilnego skazującym wyrokiem karnym wyraża się w tym, iż w skład postawy faktycznej rozstrzygnięcia sądu cywilnego wchodzi czyn opisany w sentencji wyroku skazującego, a sąd cywilny jest pozbawiony możliwości dokonywania ustaleń w tym zakresie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2015 r., II CSK 683/14, nie publ.). Zatarcie skazania wywołuje skutki w sferze prawnej, tj. tworzy fikcję niekaralności osoby skazanej. Nie uchyla jednak wyroku skazującego ani też nie stanowi orzeczenia uniewinniającego, ani nie przywraca stanu istniejącego przed skazaniem. W związku z tym, zatarcie skazania nie usuwa obiektywnie istniejących faktów, a zatem nie niweczy ani faktu popełnienia przestępstwa ani wydanego wyroku i nie pozbawia tego wyroku, przewidzianego w art. 11 k.p.c. znaczenia w postępowaniu cywilnym (zob. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 1965 r., III PO 31/64, OSNCP 1966, nr 2, poz. 13; wyroki Sąd Najwyższego z dnia 18 marca 1961 r., I CR 244/60, OSNCP 1962, nr 4, poz. 135, z dnia 29 października 2015 r., I CSK 893/14, OSNC 2016, nr 10, poz. 121).

Niezależnie od powyższych wywodów prawnych należy zauważyć, iż sądy *meriti* dokonały w niniejszej sprawie szczegółowych i istotnych ustaleń faktycznych mających znaczenie dla przesłanek zasadności skargi paulińskiej, a w szczególności pokrzywdzenia wierzyciela i świadomości dłużnika działania z pokrzywdzeniem wierzyciela nie tylko na podstawie prawomocnego wyroku skazującego dłużnika, ale także innych dowodów.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. art. 398²¹ k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. Na zasądzone koszty składa się wynagrodzenie za zastępstwo procesowe ustalone według minimalnej stawki taryfowej (§ 2 pkt 6 w zw. z 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, Dz. U. poz. 1804, ze zm., w zw. z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. zmieniające rozporządzenie w opłat za czynności radców prawnych, Dz. U. poz. 1667).

aj